

بسمه تعالی
"با صلوات بر محمد و آل محمد"
کلیه دستگاه‌های اجرایی

هیئت وزیران در جلسه .../.../۱۴۰۳ بنا به پیشنهاد شماره — مورخ — شورای ملی تأمین مالی و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی و ماده‌ی (۴۰) قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها- مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲، آیین‌نامه اجرایی مشارکت عمومی - خصوصی را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین‌نامه اجرایی مشارکت عمومی و خصوصی

فصل اول: کلیات

۱. هدف و دامنه‌ی کاربرد:

۱/۱. تبیین روش‌های اجرایی و وظایف هر یک از اشخاص برای تحقق عملی به کارگیری ظرفیت مدیریتی، فنی، مالی و اجرایی بخش خصوصی در تأمین پایدار کالاها و خدمات در تعهد بخش عمومی با اثربخشی و کارایی مطلوب یا چابک‌سازی تأمین آنها از طریق ایجاد سازوکارهای مناسب‌تر برای ایفای وظایف حاکمیتی (توانمندسازی، هدایت و نظارت)

۱/۲. دامنه‌ی کاربرد: دستگاه‌های اجرایی موضوع قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها برای استفاده از وجوه عمومی اعم از منابع بودجه عمومی و درآمدهای خود می‌توانند از ظرفیت این آیین‌نامه در اجرای روش مشارکت عمومی و خصوصی استفاده کنند.

۲. تعاریف:

- ۲/۱. قانون: قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها،
- ۲/۲. سازمان: سازمان برنامه و بودجه کشور.
- ۲/۳. دستگاه مرکزی: واحد مرکزی دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری که طبق مقررات وظیفه راهبری واحدهای تابعه را بر عهده دارند. تشخیص دستگاه مرکزی بر عهده سازمان است.
- قانون: قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها.
- ۲/۴. دستگاه: منظور دستگاه اجرایی است که به عنوان متولی پروژه، تکلیف قانونی در ارایه کالا یا خدمات موضوع پروژه را دارد.
- ۲/۵. اتاق بازرگانی: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.
- ۲/۶. اتاق تعاون: اتاق تعاون ایران،
- ۲/۷. شورای هماهنگی: شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای کشور
- ۲/۸. کارگروه راهبری مشارکت: کارگروهی متشکل از نمایندگان:
- ۲/۸/۱. سازمان (به عنوان دبیرخانه و متولی اجرای وظایف کارگروه)،

۲/۸/۲. وزارت راه و شهرسازی،

۲/۸/۳. وزارت نیرو،

۲/۸/۴. وزارت نفت،

۲/۸/۵. وزارت صمت،

۲/۸/۶. وزارت کشور،

۲/۸/۷. وزارت امور اقتصادی و دارایی،

۲/۸/۸. وزارت میراث فرهنگی و گردشگری،

۲/۸/۹. سازمان حفاظت محیط زیست،

۲/۸/۱۰. اتاق بازرگانی،

۲/۸/۱۱. اتاق تعاون،

۲/۹. طرف عمومی: قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و واحدهای وابسته به آن نظیر شهرداری‌ها و دهیاری‌ها، مؤسسات انتفاعی و مؤسسات اعتباری دولتی و وابسته به دولت، مؤسسات، شرکت‌ها و واحدهای عهده‌دار ارائه خدمات عمومی، دستگاه‌ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است و نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری با اذن معظم له. قانون: قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها. ۲/۱۰. طرف خصوصی: هر شرکت یا بنگاه خصوصی که سهام و مدیریت آن متعلق یا در اختیار یکی از انواع طرف عمومی نباشد/

فصل دوم: بسترسازی توسط سازمان و دستگاه‌های مرکزی

۳. تدوین و ابلاغ ضوابط مطالعات مشارکت‌پذیری:

۳/۱. سازمان ضابطه و شرح خدمات مطالعات مشارکت‌پذیری را ظرف ... ماه تدوین و به عنوان پیوست الزامی مطالعات امکان‌سنجی پروژه‌ها ابلاغ می‌کند. سازمان در صورت لزوم با همکاری شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای (به عنوان نماینده‌ی موضوع از طرف اتاق ایران) آموزشهای حرفه‌ای لازم را به تمام مشاوران علاقمند ارایه می‌کند.

۳/۲. اقدامات پیشگفته باید به نحوی انجام شود که با انجام مطالعات امکان‌سنجی هر پروژه برای دولت و بخش عمومی روشن باشد که در آن پروژه:

۳/۲/۱. آیا از روش مشارکت استفاده بشود یا نشود؟ (موضوع نشریه‌ی ۸۸۳ سازمان)

۳/۲/۲. اگر بله، با چه شروطی استفاده شود؟ با چه انتظارات و چه امتیازاتی؟

۳/۲/۳. با چه الگو یا گونه‌ای؟ (موضوع نشریه‌ی ۸۷۴ سازمان)

۳/۲/۴. با چه قرارداد و شروط قراردادی؟

۳/۲/۵. با چه مدل مالی شاهی؟

۳/۳. در تمام پروژه‌های جدید علاوه بر ضرورت اخذ مجوزها و تهیه‌ی تمام اجزای مقرر گزارش‌های توجیهی متداول گذشته (از جمله اجزای فنی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی، پدافند غیرعامل و مشخصا سازگاری آمایشی) از زمان ابلاغ ضوابط و شرح خدمات موضوع این ماده، انجام «مطالعات مشارکت‌پذیری پروژه» (اظهار نظر صریح درباره‌ی شیوه‌ی تدارک پروژه و تعیین اینکه روش مشارکت تا چه اندازه و با چه شروطی برای پروژه توصیه می‌شود و در چه شرایطی توصیه نمی‌شود) بخش الزامی گزارش‌های توجیهی طرح‌های جدید محسوب می‌شود. بررسی و تصویب هر پروژه توسط هر مرجع ذیصلاح بخش عمومی، منوط به ارائه‌ی این بخش از گزارش توجیهی خواهد بود و مرجع تصویب‌کننده نیز باید در مصوبه‌ی خود به صراحت روش مجاز تدارک پروژه (مشارکتی یا غیر آن و الگو یا گونه‌های مجاز) را براساس کمترین ارزش پرداختی بخش عمومی یا بیشترین ارزش کسب‌شده‌ی این بخش (VFM) تعیین نماید.

۳/۴. اطلاعات پایه‌ی کلیه طرح‌ها (پروژه‌ها)ی جدید باید همزمان با تصویب طرح در سامانه درج و منتشر شود تا تمام سرمایه‌گذاران بتوانند در زمان مقتضی نسبت به بررسی و مشارکت اقدام کنند.

۴. آموزش ضوابط مطالعات مشارکت‌پذیری: سازمان آموزش ضابطه‌ی مذکور و شرح خدمات فوق را با تعامل شورای هماهنگی (به عنوان نماینده‌ی اتاق در این موضوع) حسب مورد به دستگاههای اجرایی و نظارتی نیز ارایه و در توانمندسازی آنان اقدام می‌نماید. پایش حسن اجرای این توانمندسازی و ارایه‌ی توصیه‌های اصلاحی به سازمان و شورا بر عهده‌ی کارگروه راهبری مشارکت است.

۵. ارائه خدمات مالی به قراردادهای مشارکت:

۵/۱. سازمان موظف است با نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین‌نامه، ضوابط اعتبارات اسنادی بلند مدت موضوع بند پیشین و نیز ضوابط اعطای تسهیلات و وثیقه‌گذاری قراردادهای مشارکتی را تدوین کند. با ابلاغ این ضوابط از سوی بانک مرکزی و سازمان بانکها و تمام طرفهای عمومی از این ضوابط استفاده خواهند کرد.

۵/۲. وزارت امور اقتصادی و دارایی به منظور گشایش اعتبار اسنادی برای ایفای تعهدات طرف عمومی (حقوق طرف خصوصی) اسناد خزانه‌ی اسلامی در اختیار بانک گشاینده‌ی اعتبار اسنادی قرار می‌دهد. این اوراق پیش از سررسید تعهدات طرف عمومی، قابلیت نقدشوندگی ندارد و در صورتی که طرف عمومی تعهدات خود به بانک گشاینده‌ی اعتبار اسنادی را در سررسید و شرایط مقرر قراردادی ایفاء نکند، این اوراق به میزان تعهدات ایفاننده‌ی طرف عمومی و با سررسید کمتر از یک سال قابلیت فروش در بازار ثانویه‌ی اوراق بهادار دولت را دارند. این اوراق به میزان تعهدات ایفاننده‌ی طرفهای عمومی در برابر بانکها، در همان سال جزو سقف مجاز انتشار انواع اوراق مالی اسلامی لحاظ خواهند شد.

۵/۳. بانکها مکلفند قراردادهای مشارکت از قبیل خرید تضمینی کالاها و خدمات تولیدشده پروژه مشارکتی را بر اساس ضوابط ابلاغی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به عنوان تضمین‌های قابل قبول برای اعطای تسهیلات بانکی به طرف خصوصی بپذیرند.

۵/۴. صندوق توسعه ملی مکلف است شرایط اعطای تسهیلات ربالی و ارزی بلندمدت به قراردادهای مشارکت را به نحوی فراهم نماید که قرارداد مشارکت و تضامین مربوطه به عنوان وثایق قابل قبول مدنظر قرار گیرد.

۵/۵. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است شرایط و ضوابط استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه توسط شرکت پروژه را به‌روزرسانی و ابلاغ نماید.

تبصره - طرف عمومی مجاز است با رعایت ضوابط مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در تشکیل صندوق پروژه از طریق انتقال دارایی‌های طرف عمومی در پروژه اقدام نماید. نقل و انتقال دارایی در صندوق پروژه از مالیات مربوطه معاف است.

۶. **ضوابط ارزشگذاری و حسابداری انواع تعهدات غیرنقدی بخش عمومی** (انواع مشوقهای طرف خصوصی):

به منظور صحت، دقت و پایش محاسبات منابع طبیعی و محیط زیستی و نیز حقوق اجتماعی و فرهنگی که طرف عمومی اعطای آن را به طرف خصوصی تعهد می‌کند، باید **شیوه‌نامه‌ی ارزشگذاری و حسابداری داراییهای غیرنقدی** را وزارت اقتصاد با همکاری سازمان برنامه، سازمان محیط زیست و وزارت میراث فرهنگی و گردشگری تدوین و ظرف ... در درگاه اختصاصی و خود و بازار الکترونیکی طرحهای عمرانی منتشر سازد و ظرف پانزده روز از تاریخ انتشار ملاک عمل در تمام محاسبات مربوطه قرارگیرد. در این شیوه‌نامه باید طبقه‌بندی انواع مشوق، تعیین روش حسابداری آن و متولی صدور مجوز اعطای آن امتیاز روشن شده‌باشد. هیچگونه تعدی یا تفریط نسبت به این شیوه‌نامه بعد از ۱۵ روز از انتشار آن مجاز نیست.

۶/۱. هر مشوق مندرج در این شیوه‌نامه اول به دستگاه مرکزی و سپس به سازمان صدور مجوز مشوق یا امتیاز گزارش می‌شود،

۶/۲. دستگاه مرکزی و سازمان صدور مجوز مکلف هستند ظرف حداکثر یک ماه نظر خود را درباره‌ی اعطای آن مجوز اعلام نمایند.

۷. **ایجاد شعب تخصصی برای مدیریت اختلافات:** سازمان باید چارچوبها یا انتظارات از ایجاد شعب خاص دادگاهی رسیدگی به دعاوی قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی در تمامی مراکز استان - و حسب ضرورت در دیگر شهرها - با همکاری وزارت دادگستری تدوین و ظرف شش ماه همراه با درخواست تشکیل این شعب تدوین و منظور ارسال به ریاست قوه قضاییه به دولت تسلیم نماید. همچنین ظرف همین مدت الگوهای نظارتی و نیز چارچوبهای کارشناسی را جهت توانمندسازی بازرسان، ناظران و کارشناسان رسمی و خبره‌ی این شاخه تدوین کرده و در سایت سازمان منتشر نماید.

۷/۱. تشکیل شعب ویژه‌ی قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی مانع پیش‌بینی سازوکارهای مقدماتی غیرقضایی در مدیریت اختلافات نیست.

۸. **انتشار و دسترسی به مقررات و تفاسیر آنها:** سازمان موظف است ظرف شش ماه و روشها(قالبها) و شرایط عام و اختصاصی قراردادها از جمله مقررات تضمینات طرفین و نیز چهارچوب‌های نظارتی متناسب با انواع طرح(پروژه) و نیز مصوبات دستگاه مرکزی درباره‌ی مشارکت را در چارچوب نظام فنی و اجرایی یکپارچه‌ی کشور و به تفکیک فراگیر(در تمام بخشهای نظام اداری) و بخشی(حسب دستگاه مرکزی) در سامانه‌ی ملی مشارکت عمومی و خصوصی منتشر کند.

۸/۱. تغییرات بعدی مقررات و نیز تفسیر مقررات مزبور (با هر عنوان، از جمله پاسخ به استعلام یا تبیین ابهام مقررات) باید در ذیل حکم یا عبارت مورد تفسیر در همین سامانه منتشر شود. هر تفسیر فقط در صورتی معتبر است که ۱۵ روز قبل در این سامانه منتشر شده باشد.

۸/۲. از زمان انتشار ملاک تخصصی نظارت و بازرسی قراردادهای مشارکتی و شیوه‌نامه‌ی نظارتی هریک از انواع قراردادهای مشارکت در سامانه، این ملاکها و چارچوبها مبنای نظارت و بازرسی قرار خواهد گرفت.

۸/۳. ملاک تصمیم‌گیری و رسیدگی به هر قرارداد مشارکت، مقررات و تفاسیر مندرج در سامانه‌ی مزبور در هنگام انعقاد همان قرارداد خواهد بود.

۸،۴. هر گونه سوابق تغییر قوانین و مقررات (اعم از اصلاح، تکمیل، لغو یا نسخ ضمنی و صریح) و نیز چهارچوب‌های نظارتی و تفاسیر باید برای عموم قابل دسترس باشد تا طرفین قرارداد مشارکت یا دیگر ذینفعان امکان دسترسی به قواعد حاکم در زمان انعقاد قرارداد را داشته باشند.

۹. تسهیل‌گر مشارکت

۹،۱. تعریف و جایگاه: تسهیل‌گر، مهندس مشاور واجد صلاحیت دارای گواهی صلاحیت از سازمان است که با تخصص در گروه تخصصی مربوطه و حوزه بازار سرمایه و مشارکت عمومی و خصوصی، نقش افزایش سرعت و دقت در روابط میان طرف عمومی و بخش خصوصی را ایفا می‌نماید. این مهندسان مشاور با بهره‌گیری از دانش تخصصی مهندسی و بازار و توان نوآوری، به شناسایی و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری، جذب سرمایه‌گذاران و تسهیل فرآیند مشارکت می‌پردازند.

۹،۲. حوزه‌های مسئولیت و وظایف تسهیل‌گر مشارکت: تسهیل‌گر مشارکت در سه حوزه اصلی فعالیت می‌نماید:

۹،۲،۱. مطالعات و ارزیابی: شامل تحلیل جامع نیازهای طرف عمومی، ارزیابی تخصصی و بازار پروژه و ظرفیت‌های موجود و بالقوه آن، شناسایی و تحلیل بازیگران اصلی بازار و مصرف‌کنندگان نهایی محصول پروژه، و مطالعه مدل‌های موفق مشابه داخلی و بین‌المللی.

۹،۲،۲. بازاریابی و ارتباطات: شامل طراحی و اجرای برنامه‌های اطلاع‌رسانی و ترویجی، برگزاری نشست‌های تخصصی فنی و جلسات توجیهی، معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری به فعالان اقتصادی، و ایجاد ارتباط مؤثر میان طرفین مشارکت. این فعالیت‌ها باید فراتر از فراخوان‌های عمومی بوده و به صورت هدفمند انجام شود.

۹،۲،۳. مشاوره تخصصی فنی و مالی: شامل شناسایی و معرفی ظرفیت‌های قانونی موجود برای حمایت از سرمایه‌گذاران، ارائه راهکارهای افزایش جذابیت پروژه‌ها، پیشنهاد ابزارهای نوین تأمین مالی، و کمک به طراحی ساختارهای فنی - مالی مناسب برای پروژه‌ها.

۹،۳. نحوه همکاری و تهیه گزارش مشارکت‌پذیری: فرآیند همکاری طرف عمومی با تسهیل‌گر مشارکت شامل مراحل زیر است:

۹،۳،۱. انعقاد قرارداد همکاری با تعیین دقیق شرح خدمات، خروجی‌های مورد انتظار و نحوه پرداخت حق‌الزحمه.

۹،۳،۲. دریافت و بررسی ایده‌های نوآورانه تسهیل‌گر که بر اساس شناخت عمیق از فرآیندهای فنی و مهندسی پروژه، بازار و ظرفیت‌های طرفین ارائه می‌شود.

۹,۳,۳. تهیه گزارش مشارکت‌پذیری بهره‌گیری از ایده‌های فنی و مالی.
۹,۳,۴. به‌روزرسانی مستمر گزارش مشارکت‌پذیری بر اساس بازخوردهای دریافتی و تغییرات احتمالی نیازهای فنی و شرایط بازار.

۹,۴. تبصره (۱) - صلاحیت تسهیل‌گران مشارکت باید توسط سازمان احراز شود.
۹,۵. تبصره (۲) - تسهیل‌گر مشارکت موظف است گزارش‌های دوره‌ای از پیشرفت کار و نتایج اقدامات خود را در سامانه ثبت نماید. این گزارش‌ها باید شامل تحلیل‌های فنی، اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی و مالی و نیز موانع موجود و پیشنهادهای عملی برای رفع آنها باشد.
۹,۶. فرآیند انتخاب و ارزیابی تسهیل‌گر مشارکت: انتخاب تسهیل‌گر مشارکت در چارچوب کلی آیین‌نامه خرید خدمات مشاوره (موضوع بند «ه» ماده ۲۹ قانون برگزاری مناقصات) انجام می‌شود. با توجه به ماهیت تخصصی فنی و مالی و نوین خدمات تسهیل‌گری، دامنه شمول متقاضیان گسترده‌تر خواهد بود و طرف عمومی می‌تواند از میان مهندسان مشاور دارای گواهی صلاحیت از سازمان، پس از ارزیابی صلاحیت فنی و مالی با توجه به گروه تخصصی پروژه، نسبت به انتخاب تسهیل‌گر اقدام نماید.

فصل سوم: فرایند پیاده‌سازی مشارکت

۱۰. **غربالگری پروژه‌ها:** غربالگری برای ترجیح و انتخاب پروژه‌ی نیمه‌تمام با معیارهای دو سطح اولیه (ساده) و تفصیلی (ثانویه)، با استفاده و توسعه‌ی ظرفیتهای ایجادشده (از جمله ظرفیتهای حاصل از تبصره‌ی ۴ در قانون بودجه‌ی کل کشور طی سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲) به شرح زیر^۱ انجام می‌شود:
۱۰/۱. سازمان در چارچوب نظام فنی و اجرایی یکپارچه‌ی کشور، با رعایت اصول مشترک تمام بخشها در سطح عام و ملاحظات خاص هر بخش در سطح اختصاصی بخشها یا دستگاهها و با کسب نظر از **کارگروه راهبری مشارکت** (موضوع بند ۲/۸، این آیین‌نامه) سامانه‌ی موضوع تبصره‌ی ۴ قوانین بودجه‌ی ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و بویژه معیارها، روش‌ها و فرآیندهای آن را با هماهنگی کارگروه راهبری مشارکت، به روزرسانی کرده و در قالب سامانه‌ی ملی مشارکت (بازار الکترونیک طرحهای عمرانی) ظرف ... ماه آماده بارگذاری اطلاعات توسط دستگاههای اجرایی می‌سازد.
۱۰/۲. دستگاههای اجرایی موظفند اطلاعات کلیه طرح(پروژه)های تحت مدیریت خود را بر اساس موارد مقرر در سامانه ظرف یک ماه از تاریخ اعلام سازمان در سامانه پیشگفته بارگذاری کنند. در این مرحله باید حسب مورد مشوق‌های قابل‌ارائه برای هر پروژه یا کل پروژه‌های دستگاه با در نظر گرفتن شیوه‌نامه‌ی اعطای مشوقهای غیرمالی نیز در سامانه تعیین و منتشر شود.

۱ دایمی کردن سازوکارهای خوب اما موقت، بانک اطلاعات و **تصمیم‌گیری و رتبه‌بندی پویا** که در قانون بودجه درج و دو سال استفاده شده‌است با تخصیص منابع و تمرکز کافی تقویت و دایمی شود.

۱۰/۳. سازمان موظف است در نخستین مرحله حداقل نیم درصد (۵/۰٪) از طرح(پروژه)های نیمه تمام بارگذاری شده در سامانه را^۲ که طبق خروجی سامانه دارای بیشترین سازگاری با مشارکت عمومی و خصوصی هستند، مشخص نموده و به منظور اجرای مطالعات مشارکت پذیری به صورت تخصصی، به دستگاه اجرایی مرتبط اعلام نماید. همچنین سازمان موظف است طرح(پروژه)های آماده بهره برداری و جدید بارگذاری شده در سامانه را با همکاری دستگاه مرکزی اولویت دهی کرده و به دستگاه اجرایی جهت مطالعات مشارکت پذیری ابلاغ نماید. وارد ساختن طرح های منابع داخلی شرکت های دولتی به این فرایند، در صورت آمادگی این شرکتها نیز بلامانع است.

۱۰/۴. دستگاه های اجرایی و شرکت های دولتی وارد شده به فرایند، مکلفند بلافاصله مطالعات مشارکت پذیری طرح(پروژه) را از طریق مهندسان مشاور ذیصلاح آغاز و پس از انجام مطالعات، گزارش(شامل **مدل مالی شاهد**) را در سامانه بارگذاری و اعلان کنند.

۱۰/۵. نرخ بازگشت سرمایه مورد انتظار در مدل مالی، با در نظر گرفتن موارد زیر تعیین می شود:

۱۰/۵/۱. شرایط و ریسک های خاص پروژه،

۱۰/۵/۲. نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی،

۱۰/۵/۳. نرخ بازده بدون ریسک در بازار سرمایه،

۱۰/۵/۴. صرف ریسک متناسب با نوع پروژه،

۱۰/۵/۵. شاخص های عملکردی و کیفی خدمات،

۱۰/۵/۶. سازمان است دستورالعمل نحوه محاسبه نرخ بازگشت سرمایه را با مشارکت اتاق ایران و شورای هماهنگی و همکاری بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار تدوین و به صورت سالانه به روزرسانی نماید.

۱۰/۶. دستگاه مرکزی موظف است گزارش مشارکت پذیری و پیش بینی مشوقه های مورد نیاز (تعهدات بخش عمومی) از جمله میزان اعتبارات مورد نیاز طرح(پروژه) و مشوقه های غیرنقدی مورد نیاز(طبق شیوه نامه ی مربوطه) را بررسی و اعلام نظر کند. نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه و ایجاد هماهنگی بین دستگاه های مرتبط در بخش مربوط نیز به عهده ی دستگاه مرکز است.

۱۰/۷. سازمان موظف است در اسرع وقت برای هر طرح(پروژه) اولاً تعهدات مالی سرمایه پذیر(طرف عمومی) و ثانیاً بر اساس شیوه نامه ی محاسبات منابع غیرنقدی، تعهدات غیرمالی سرمایه پذیر(طرف عمومی) را بر اساس گزارش های مورد تأیید دستگاه مرکزی بررسی و نهایتاً تأیید یا با ذکر دلایل یا شروط(در وضعیت مشروط) رد کند.

۱۰/۷/۱. سازمان مجاز است در سقف قانونی (تا ده درصد (۱۰٪)) سرجمع اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای به علاوه سایر تعهدات قانونی مربوط) در طرح های هر فصل جا به جا نماید.

۲ اگر تخمین ۸۰۰۰ پروژه ی ملی نیمه تمام و ۸۰۰۰۰ هزار پروژه ی استانی نیمه تمام را مبنا قراردهیم، این نسبت (۵/۰٪) به معنی ۴۰ پروژه ی ملی نیمه تمام و ۴۰۰ پروژه ی استانی نیمه تمام مستعد مشارکت در سال اول است. قریب ۵۰۰ پروژه ی ملی و استانی نیمه تمام و در عین حال مستعد مشارکت برای مطالعه در مرحله ی نخست مطالعات مهندسان مشاور ذیصلاح برای آماده سازی و مشارکت عملی.

۱۰/۸. در صورت تأیید سازمان یا اجرای شروط اعلام شده توسط سازمان (موضوع انتهای بند ۸/۶)، برگزاری مناقصه (مزایده) برای انتخاب سرمایه‌گذار (طرف خصوصی)، انعقاد قرارداد و اجرای قرارداد مشارکت بر عهده سرمایه‌پذیر (طرف عمومی) است.

۱۱. **پایش انتخاب پروژه، انتخاب طرف خصوصی و پیشرفت پروژهها:** به منظور اجرایی شدن روش مشارکت عمومی و خصوصی در انواع پروژهها، باید به شرح زیر اقدام شود:

۱۱/۱. طرف عمومی مکلف است موارد زیر را به دستگاه مرکزی و سازمان برنامه ارائه نماید:
۱۱/۱/۱. فهرست کلیه طرح‌های مشارکت‌پذیر خود (اعم از جدید و نیمه‌تمام) و اطلاعات آنها (از جمله مشوق‌های مورد نیاز)، به منظور اطلاع و در صورت لزوم تصویب مواردی مانند الگو/گونه مشارکت و حدود، مفروضات و شروط اصلی قرارداد مشارکت و مجوزها و مشوق‌های پیش‌بینی شده.
۱۱/۱/۲. گزارش دوره‌ای شناسایی پروژههای مشارکت‌پذیر و پیشرفت پروژههای مشارکتی (اعم از پروژه‌هایی که قرارداد مشارکت برای آنها منعقد شده یا در مراحل پیش از انعقاد قرارداد هستند). [[بهتر است مانند ماده‌ی ۴۵ قانون اصل ۴۴ و تبصره‌ی ۲ ماده‌ی ۱۹ قانون بهبود ضمانت اجرایی داشته باشد.]]

۱۲. **تهیه‌ی اسناد قرارداد و ارجاع کار:** اسناد برای تحقق «روش مشارکت» از جمله «قرارداد» (طبق الگو یا گونه‌ی مشارکت مورد تأیید) و نیز «اسناد مناقصه» را مشاور ذیصلاح باید تهیه کند.
۱۲/۱. ضوابط اجرایی این خدمات توسط مشاوران ذیصلاح (از جمله شرح خدمات مشاوران و چارچوب مدل‌های مالی قابل قبول، میزان حق الزحمه و نحوه و درصدهای پرداخت) را سازمان باید تدوین و ابلاغ کند بدین ترتیب که ۵۰ تا ۷۰ درصد حق الزحمه این خدمات صرفاً پس از انعقاد قرارداد مشارکت به مشاور پرداخت شود.

۱۳. **قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی و مفاد آن:** قرارداد مشارکت به دو دوره‌ی اصلی «پیشبرد» و «ایفا» تقسیم می‌شود. پس از فرایند ارجاع کار و انتخاب طرف خصوصی، قرارداد منعقد و دوره‌ی پیشبرد آغاز می‌شود و در صورت انجام شروط مقدم در دوره‌ی پیشبرد، دوره‌ی ایفای تعهدات آغاز می‌شود. دوره‌ی ایفا خود می‌تواند حسب مورد شامل دوره‌های مختلف مانند طراحی، ساخت، بهره‌برداری (شامل خدمات نگهداری پیشگیرانه و تعمیرات) تا انتقال (تسلیم) مستحقات باشد. در تطابق و رعایت ماده‌ی ۳۱ قانون آیین‌نامه‌ی معاملات دولتی، پیش‌بینی موارد زیر در قرارداد مشارکت الزامی است:

۱۳/۱. موضوع و دامنه‌ی قرارداد مشارکت،
۱۳/۲. نام و اقامتگاه قانونی طرف عمومی و طرف خصوصی (شرکت پروژه)،
۱۳/۳. کلیه تعهدات [اعم از تعهدات به نتیجه یا به وسیله] طرف عمومی و طرف خصوصی اعم از شروط مقدم دوره‌ی پیشبرد و پس از آن تا پایان قرارداد (از جمله مجوزها و بیمه‌ها) به همراه سنجه‌های احراز انجام هریک از تعهدات (مثل مکان، کم و کیف یا استاندارد قابل قبول) و ذکر زمان انجام هر تعهد.
۱۳/۴. نوع شرکت پروژه [در صورت الزام به تشکیل آن] و موضوع، حداقل سرمایه‌ی ثبتی، مدت، شرایط تأسیس، تغییرات و انحلال آن،
۱۳/۵. کلیه‌ی مواعد و دوره‌های زمانی کلیدی (مانند تاریخ نفوذ و پایان قرارداد و دوره‌ی پیشبرد و دوره‌ی مجاز) و چگونگی تمدید آنها،

- ۱۳/۶. مدل مالی اصلی و جایگزین (ثانویه) دربرگیرنده‌ی اثر همه‌ی تعهدات و تعیین داده‌های کلیدی مانند برآورد سرمایه‌گذاری یا هزینه‌ها و درآمدها (از جمله نحوه‌ی تأمین مالی دوره ساخت یا حسب مورد دیگر خدمات پیش از بهره‌برداری و نیز پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری یا فروش خدمات)، نحوه‌ی استهلاک، ارزش اسقاط و نیز برآورد تأمین مالی به تفکیک نوع منبع،
- ۱۳/۷. برنامه‌ی جامع مدیریت کلیه‌ی مخاطرات پروژه (مانند مخاطرات ناشی از حوادث قهری طبیعی، تغییر نرخ برابری ارز و قیمت فروش محصول) در کل دوره‌ی قراردادی (تا تاریخ پایان قرارداد) شامل تسهیم مخاطرات میان دو طرف با رعایت این اصل که مخاطرات حوادث قهری سیاسی و مخاطرات تغییر قوانین و مقررات به عهده‌ی طرف عمومی است،
- ۱۳/۸. ترتیب عمل در مواردی که هریک از دو طرف قرارداد، تعهد خود را به صورت جزئی یا کلی به انجام نرساند و نیز تعیین میزان و نحوه‌ی جبران خسارات ناشی از آن،
- ۱۳/۹. شکل و میزان همه‌ی تضمینهای طرف عمومی و طرف خصوصی در کل دوره‌ی قراردادی،
- ۱۳/۱۰. شکل و گونه‌های بیمه‌های مورد نیاز قرارداد و طرف متعهد به خرید آن بیمه و طرف متعهد به پرداخت هزینه‌های آن، [[شاید در مدل مالی خنثی شود اما درج و تصریح آن در این جا ضرر ندارد]]
- ۱۳/۱۱. سازوکارهای بررسی، تصویب و اعلان یا انتشار هرگونه تغییرات و تعدیلات قراردادی از هر طریق از جمله مهندسی ارزش و بویژه عناصر یا عوامل مؤثر در مدل مالی (مانند تأثیر رخدادهای پیش‌بینی نشده در برنامه‌ی مدیریت مخاطرات)،
- ۱۳/۱۲. پایبندی طرف خصوصی برای به‌کارگیری کارکنان کلیدی و تخصصی دارای صلاحیت برپایه‌ی قوانین و مقررات کشور در هنگام انعقاد قرارداد.
- ۱۳/۱۳. سازوکار مستندسازی و ثبت اطلاعات پروژه و دسترسی هریک از دست‌اندرکاران پروژه (از جمله طرف عمومی و وام‌دهنده) به اطلاعات پروژه با رعایت قانون دسترسی آزاد و انتشار اطلاعات.
- ۱۳/۱۴. تعیین شرایط انحلال قرارداد (پیش از پایان قرارداد و در هریک از شقوق تفاسخ (اقاله)، فسخ یا انفساخ) و نیز تعلیق کلی یا جزئی قرارداد و همچنین شرایط جایگزینی طرفهای قرارداد،
- ۱۳/۱۵. تعیین حدود مالکیت هریک از طرفین قرارداد نسبت به عین یا منفعت جزء یا کل پروژه پس از دوره‌ی قرارداد با تعیین نوع کاربری،
- ۱۳/۱۶. تعیین شرایط واگذاری مالکیت عین یا منفعت جزء یا کل پروژه به غیر (شخص ثالث)،
- ۱۳/۱۷. چگونگی بازرسی و پایش انجام تعهدات دو طرف،
- ۱۳/۱۸. چگونگی انتقال (تسلیم به طرف عمومی به منظور امکان دسترسی انحصاری و نامحدود طرف عمومی) پروژه یا متقابلاً تملک آن حسب الگو یا گونه‌ی قرارداد مشارکت،
- ۱۳/۱۹. چگونگی گشایش و استفاده از اعتبار اسنادی و در صورت لزوم دیگر روشهای پرداخت،
- ۱۳/۲۰. نحوه‌ی مدیریت اختلاف و حل آن در مراحل یا سطوح گوناگون اختلاف،
- تبصره یک: کلیه‌ی اطلاعات قرارداد مشارکت و تغییرات شرکت پروژه باید در پایگاه اطلاعات قراردادها و دیگر سامانه‌های اطلاع‌رسانی قانونی منتشر گردد و در اختیار عمومی قرارگیرد.
- تبصره دو: شروط قراردادی (اعم از شروط عام و اختصاصی) در گونه‌ها (الگوهای) مشارکت، متناسب با نظام حقوقی کشور و تطابق با نظام فنی و اجرایی یکپارچه‌ی کشور با رعایت تفاوت‌های بخشی (نیازهای متنوع طرفهای عمومی) را سازمان برنامه با همکاری دستگاه مرکزی باید تهیه و ابلاغ کند.

۱۴. حمایت و مشارکت طرف عمومی در قراردادهای مشارکت عمومی و خصوصی: در اجرای بند

(ث) ماده (۲۰) قانون برنامه هفتم، طرف عمومی می‌تواند در چهارچوب تصریحات اسناد ارجاع کار و قرارداد مشارکت، به یک یا ترکیبی از شیوه‌های زیر در پروژه‌ها حمایت و مشارکت نماید. سازمان دستورالعمل جامع نحوه استفاده از هر یک از این روش‌ها را با در نظر گرفتن شرایط خاص هر پروژه با مشارکت اتاق ایران و شورای هماهنگی تدوین و ابلاغ نماید.

۱۴/۱. تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز در راستای توجیه‌پذیری مالی پروژه که مبلغ مقطوع آن در اسناد ارجاع کار مشخص می‌شود. نحوه و زمان‌بندی پرداخت باید در مدل مالی شاهد و برنده و نیز قرارداد به صورت شفاف تصریح گردد و شاخص‌های عملکردی مشخص برای هر مرحله از پرداخت تعیین شود. همچنین سازوکار تعدیل متناسب با تورم بر اساس آخرین ویرایش مدل مالی شاهد نیز در قرارداد پیش‌بینی و تصریح گردد.

۱۴/۲. مشارکت با اموال منقول و غیرمنقول اعم از پروژه‌ها/طرح‌های نیمه‌تمام، زمین و تجهیزات. ارزش‌گذاری این اموال طبق **شیوه‌نامه‌ی ارزش‌گذاری و حسابداری داراییهای غیرنقدی** انجام شود و وضعیت حقوقی و مالکیتی آنها به صورت شفاف در اسناد ارجاع کار مشخص گردد. نحوه نگهداری و بهره‌برداری از این اموال باید در قرارداد تصریح شده و مسئولیت بیمه و نگهداری آنها نیز به روشنی تعیین گردد.

۱۴/۳. تضمین خرید محصول از طریق انعقاد قرارداد خرید تضمینی با ساز و کار تعدیل قیمت مقرر در مدل مالی، خرید پیش از موعد همراه با شرایط تنفس در استهلاک، پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده و قیمت مصرف‌کننده، و پرداخت بر پایه‌ی کم و کیفی محصول تحویل‌شده یا دسترس بودن آن. دستگاه‌های تخصصی یا مرکزی به منظور تبیین مدل‌های استاندارد قراردادهای خرید تضمینی برای انواع مختلف پروژه‌ها در شیوه‌نامه‌ی اجرایی این مشوق مشارکت می‌کنند.

۱۴/۴. حمایت از صادرات محصول پروژه از طریق تسهیل فرآیندهای صادراتی، ارائه مشوق‌های مالی و مالیاتی، کمک به بازاریابی بین‌المللی و پوشش ریسک‌های صادراتی. در تدوین شیوه‌نامه‌ی این مشوق‌ها همکاری سازمان توسعه تجارت مشارکت و بسته حمایتی جامع برای صادرات محصولات پروژه‌های مشارکتی تدوین می‌شود که شامل مشوق‌های مالی، تسهیلات گمرکی، و خدمات پشتیبانی صادرات باشد.

۱۴/۵. ایجاد کاربری‌های چندگانه و تأسیسات جانبی اقتصادی با حفظ کاربری اصلی پروژه. این کاربری‌ها باید در گزارش مشارکت‌پذیری به صورت دقیق تشریح شده و تأثیر آنها بر توجیه اقتصادی پروژه مشخص گردد. امکان انتقال مالکیت این تأسیسات به طرف خصوصی در صورت درج در شروط پایه‌ی پروژه و پس از تأیید کمیته فنی و رعایت مقررات مربوطه وجود دارد.

۱۴/۶. ترکیب پروژه با پروژه‌های دیگر طرف عمومی یا واحدهای تابع دستگاه مرکزی در قالب بسته سرمایه‌گذاری یکپارچه. این ترکیب باید با هدف تعادل بخشی به جذابیت اقتصادی و کارایی عملیاتی صورت گیرد و به تأیید رئیس دستگاه مرکزی برسد. معیارهای ارزیابی و انتخاب پروژه‌های قابل ترکیب و نحوه مدیریت یکپارچه آنها در شیوه‌نامه‌ی مربوطه تشریح می‌شود.

۱۴/۷. ارائه مشوق‌های متناسب با نیاز پروژه شامل تسهیلات در قالب وجوه اداره‌شده و یارانه سود تسهیلات. این مشوق‌ها بر اساس ارزیابی ریسک پروژه و مطالعات توجیهی تعیین و در اطلاعات یا شروط پایه‌ی در هنگام ارجاع کار اعلان می‌شوند.

۱۴/۸. واگذاری حق بهره‌برداری معادن و میادین نفت و گاز به صورت صیانتی و مطابق ماده (۴۲) قانون. این واگذاری باید با رعایت الزامات زیست‌محیطی و منافع ملی صورت گیرد. برای تبیین چارچوب تفصیلی واگذاری حق بهره‌برداری و نحوه نظارت وزارتخانه‌های نفت و صنعت، معدن و تجارت در شیوه‌نامه‌ی این مشوق مشارکت می‌کنند.

۱۴/۹. سایر تعهداتی که طرف عمومی در چارچوب مفروضات منتشر شده در فراخوان ارجاع کار و قرارداد مشارکت به عهده می‌گیرد. این تعهدات باید شفاف، قابل اندازه‌گیری و متناسب با اهداف پروژه باشند. نظام پایش و ارزیابی مستمر برای اطمینان از ایفای صحیح این تعهدات در شیوه‌نامه‌های درج می‌شوند.

۱۴/۱۰. تبصره: شیوه‌نامه‌های اجرایی برای هریک از مشوقهای مندرج در بندهای بالا را سازمان با مشارکت اتاق ایران و شورای هماهنگی و حسب مورد با همکاری نهادهای مرتبط مانند بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، تدوین می‌کند و مراتب انتشار و دسترسی به این مقررات و تفاسیر آنها در سامانه‌ی مربوطه به انجام می‌رسد.

۱۵. تسهیم مخاطرات و تضمینها:

۱۵/۱. طرف عمومی مسئولیت تأمین منابع مالی برای ماندگاری قرارداد مشارکت را طبق گونه‌ی مشارکت، مدل مالی، اسناد مناقصه و قرارداد در موارد زیر ممکن است بر عهده بگیرد:

۱۵/۱/۱. جبران اثرات تغییر در قوانین و مقررات،

۱۵/۱/۲. جبران خسارت ناشی از عدم آمادگی طرف عمومی،

۱۵/۱/۳. جبران خسارات ناشی از ملی‌شدن و مخاطرات سیاسی،

۱۵/۱/۴. سایر موارد مصرح در اسناد مناقصه و قرارداد،

۱۵/۱/۵. تبصره: سازمان دستورالعمل نحوه محاسبه و پرداخت این تعهدات را تدوین و سیستم پایش و مدیریت ریسک‌های مرتبط را طراحی و پیاده‌سازی می‌کند. همچنین گزارش سالانه وضعیت تعهدات احتمالی را تهیه و منتشر می‌نماید و منابع مورد نیاز برای تعهدات قطعی شده را از محل اعتبارات طرف عمومی تخصیص می‌دهد.

۱۵/۲. در صورت تغییر در شرایط قرارداد مشارکت پس از نافذ شدن آن، شامل تغییر در احجام کار، درآمد یا بهای تمام‌شده پروژه، ناشی از تغییرات در عناصری از مدل مالی که در اختیار طرفین نیست یا تعرفه‌گذاری، تغییر قوانین، مقررات و بخشنامه‌ها، تعدیل ضروری به گونه‌ای اعمال می‌شود که شرایط مالی اولیه مورد انتظار طرف خصوصی حفظ گردد. راهکارهای جبرانی می‌تواند شامل افزایش مدت بهره‌برداری تجاری، تغییر در شرایط بازپرداخت از جمله تطویل مدت استهلاك یا ایجاد دوره تنفس، تعدیل در نحوه پرداخت شامل پلکانی کردن قیمت یا حجم تعهدات، اضافه کردن تأسیسات جانبی اقتصادی دارای توجیه فنی و مالی، تغییر در ترکیب و زمان‌بندی سرمایه‌گذاری باشد برای حفظ مفروض اصلی مدل مالی.

۱۵/۲/۱. در صورت لزوم، می‌توان از راهکارهای تکمیلی شامل تعدیل در ساختار تأمین مالی و بازپرداخت تسهیلات، تغییر در ترکیب محصولات و خدمات پروژه، و انتقال بخشی از مالکیت یا مدیریت پروژه نیز استفاده کرد. اعمال هر یک از این راهکارها مستلزم ارائه گزارش توجیهی، بررسی و تأیید کمیته فنی-بازرگانی، حفظ منافع عمومی و کیفیت خدمات، و تأیید نهایی طرف عمومی است و انتشار کامل

مراتب در پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی (موضوع ماده‌ی ۱۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار) باشد.

۱۵/۲/۲. تمامی تغییرات باید به طور کامل در مدل مالی مستندسازی شده و اثربخشی آنها به طور مستمر پایش گردد. روش ارزیابی و پایش اثربخشی تغییرات اعمال شده در نظام فنی و اجرایی یکپارچه‌ی کشور طراحی و پیاده‌سازی می‌شود و گزارش سالانه عملکرد این تغییرات نیز تهیه و منتشر می‌شود.

۱۶. **پاسخگویی به پیشنهادهای سرمایه‌گذاران:** طرف عمومی موظف است هر پروژه‌ی پیشنهادی بخش خصوصی برای قرارداد مشارکت عمومی و خصوصی که در قالب مقرر در قسمت پیشنهادهای خودانگیخته (ناخوانده) سامانه (بازار الکترونیک) ارائه شود را - با حفظ حقوق ارائه‌دهنده‌ی ایده و طبق شیوه‌نامه‌ی سازمان برنامه - بررسی و به‌صورت شفاف و تعاملی (برای دریافت پرسش و ایده از یک سو و اعلان پاسخ بخش عمومی از سوی دیگر) در مهلت مقرر در یکی از سه طبقه زیر تعیین تکلیف نماید:

۱۶/۱. کنارگذاشتن ایده، (به دلیل نقض الزامات اساسی طرف عمومی).

۱۶/۲. پذیرش ایده، (با به رسمیت شناختن حقوق ارائه‌دهنده‌ی ایده و نیز اخذ مجوزهای لازم برای ادامه‌ی فرایند)

۱۶/۳. پذیرش مشروط ایده یا درخواست اصلاح آن، به‌منظور ادامه‌ی تعامل و ارتقای پیشنهاد به طبقه‌ی ایده‌های پذیرفته (موضوع بند قبل).

فصل سوم: فرایند ارجاع کار و تشکیل قرارداد مشارکت

۱۷. با توجه به قانون محاسبات عمومی کشور و حمایت‌های قانون برگزاری مناقصات از حقوق طرف خصوصی و توسعه‌ی مفهوم «مناقصه» در این قانون به انواع روشهای «انتخاب بر اساس مرغوبیت و قیمت» از جمله «انتخاب براساس ارزش» (طبق گزارشهای معاونت حقوقی ریاست جمهوری و مرکز پژوهشهای مجلس) و نیز ظرفیتهای معرفی شده در آیین‌نامه‌های مصوب دولت در سالهای ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳ و بویژه بخشنامه ۱۲۴۳۹۸ مهرماه ۱۴۰۲ معاونت حقوقی ریاست جمهوری، ارجاع کار بر اساس قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه‌های آن و حمایت حاصل از قانون اساسنامه هیئت رسیدگی به شکایات مناقصات و طبق ترتیبات زیر به انجام می‌رسد:

۱۷/۱. **دسترسی عمومی به پروژه‌های مشارکت‌پذیر:** طرف عمومی باید کلیه‌ی پروژه‌های

مشارکت‌پذیر خود اعم از نیمه‌تمام، جدید، در دست بهره‌برداری و نیز ایده پذیرفته‌شده را با تعیین حدود کار و مفروضات و الزامات اساسی بخش عمومی و نیز پیش‌بینی مجوزهای لازم منتشر نماید؛ به نحوی که «اطلاعات پایه» (که در شیوه‌نامه‌های ابلاغی سازمان شرح خواهد شد) برای تمام پروژه‌های مشارکت‌پذیر از طریق سامانه در دسترس هریک از متقاضیان سرمایه‌گذاری یا تسهیلمان/شتاب‌دهندگان باشد و آنان بتوانند پرسش‌ها یا نظرات اصلاحی خود را در این مرحله به‌صورت علنی و تعاملی (دوسویه) در سامانه درج کنند و به همان نحو پاسخ طرف عمومی نیز در سامانه منتشر شود. اطلاعات هر پروژه مشارکت‌پذیر برای رفع ابهام، حداقل یک ماه (یا مهلت دیگری که متناسب با سادگی یا پیچیدگی پروژه‌ها در شیوه‌نامه‌ی مربوطه تعیین خواهد شد) در

سامانه باید در دسترس باشد تا «گام پرسش و پاسخ پیش از فراخوان» (برای رفع ابهام یا ایراد) **طی شود** و تمام پرسش و پاسخ‌ها به‌عنوان بخش الحاقی اطلاعات پروژه درج و محسوب خواهد شد. وقتی اطلاعات پروژه به این سطح می‌رسد، «درخواست بخش عمومی و تصحیح‌شده» است که به اختصار اطلاعات «دعوت» نامیده می‌شود.

۱۷/۲. **محاسبات منابع عمومی و تأمین منابع نقدی و غیرنقدی:** اطلاعات پایه و داده-ستانده تمام گزینه‌های «دعوت» (هر درخواست تصحیح‌شده‌ی بخش عمومی و هر پیشنهاد بخش خصوصی دارای پذیرش بخش عمومی) برای بررسی و تطبیق با شیوه‌نامه‌ی ارزش‌گذاری مشوق‌ها به دستگاه مرکزی ارائه و پس از تأیید دستگاه مرکزی برای بررسی و پایش تعهدات و صدور مجوز ارجاع کار به سازمان برنامه ارائه می‌شود. سازمان پس از وصول درخواست مجوز ارجاع کار، مکلف است تعهدات پیش‌بینی‌شده برای دولت و انطباق آن با نظام پایش تعهدات و بدهی‌ها را بررسی و ضمن رعایت قانون محاسبات عمومی کشور و شیوه‌نامه‌ی ارزش‌گذاری دارایی‌های غیرنقدی در صورت تأیید، تعهدات مالی مورد نیاز را در قوانین بودجه سنواتی سال‌های آینده پیش‌بینی و تعهدات غیرمالی را به منظور رعایت ارزیابی اثرات تجمعی آنها به دستگاه مربوطه اعلام و نهایتاً مجوز ارجاع کار (انتشار فراخوان و مراحل بعدی مناقصه) را برای طرف عمومی صادر می‌نماید. مجوزهای صادره باید دارای **شناسه رهگیری فرایند (شرف)** بوده و از سامانه قابل استعلام باشند.

۱۷/۲/۱. هرگونه پرداخت مشوق یا اعطای مجوز به پروژه‌های مشارکتی صرفاً باید با ذکر شناسه‌ی **شرف** آن پروژه باشد تا در انتها محاسبه‌ی قیمت تمام‌شده‌ی واحد کالا یا خدمت برای بخش عمومی و تعیین ارزش کسب‌شده (VFM) امکان‌پذیر گردد.

۱۷/۳. **رویکرد اصلی در انتخاب طرف خصوصی:** انتخاب طرف خصوصی طی فرایند مناقصه (مزایده) دومرحله‌ای و با الزام ارزیابی کیفی برای احراز توان انجام تعهدات سرمایه‌گذاری داوطلبان و با لحاظ امکان اصلاح، جایگزینی یا پس‌گرفتن پیشنهادها (به نحو مقتضی و مقرر در اسناد مناقصه) و بر اساس کمترین ارزش پرداختی (نسبت داده به ستانده) طرف عمومی یا بیشترین ارزش دریافتی (نسبت ستانده به داده) طرف عمومی در زمان حال تعیین می‌شود.

۱۷/۴. **انتشار فراخوان و گام‌های بعدی ارجاع کار:** فرایند شامل مراحل زیر است:

۱۷/۴/۱. فراخوان همه‌ی سرمایه‌گذاران علاقمند به هریک از گزینه‌های فهرست «دعوت» (گونه‌ها یا مدل‌های پیشنهادی) که به تأیید دستگاه مرکزی رسیده‌باشد. (در صورت عدم حمایت‌های غیرمالی این تأیید ظرف یک روز و حتی به صورت مکانیزه قابل تکمیل و اعلام است).

۱۷/۴/۲. **ارزیابی توان انجام تعهدات سرمایه‌گذاری و مشارکت** داوطلبان با معیارهای زیر: ۱۷/۴/۲/۱. توان مالی متقاضی.

۱۷/۴/۲/۲. دانش و تجربه در زمینه سرمایه‌گذاری.

۱۷/۴/۲/۳. نظام تضمین کیفیت نگهداری پیشگیرانه، تعمیرات موردی، بهره‌برداری، احداث، ساخت، بهسازی، توسعه یا دیگر تعهدات موضوع مشارکت حسب مورد.

۱۷/۴/۲/۴. داشتن حسن سابقه در سرمایه‌گذاری یا دیگر بخش‌های قرارداد حسب مورد.

۱۷/۴/۳. دسترسی هریک از داوطلبان سرمایه‌گذاری به اسناد، مدارک و اطلاعات هر گزینه‌ی مربوطه و نیز بازدید از ساختمان یا مستحقات و اماکن مورد درخواست و لازم، به منظور ارائه‌ی پیشنهاد؛ همراه ادامه‌ی فرصت رفع ایراد یا ابهام و تکمیل اطلاعات در چارچوب مجوز امتیازات اعطایی،

۱۷/۴/۴. تأمین مهلت و امکان یکسان برای روشن‌سازی جوانب مختلف هر گزینه‌ی دعوت و پرسش و پاسخ علنی، شفاف و یکسان طبق مواد ۱۷ و ۱۴ قانون برگزاری مناقصات برای داوطلبان دارای توان، و به‌منظور تعیین پیشنهادهای جایگزین قابل‌قبول.

۱۷/۴/۵. در صورت وجود پیشنهاد جایگزین، اعلان روش مقایسه و همسنگ‌سازی گزینه‌ها به نحوی که به جای تحمیل یک پیشنهاد به همه‌ی سرمایه‌گذاران، روش همسنگ‌سازی پیشنهادهای واقع در دامنه‌ی مفروضات طرف عمومی، اعلان شود.^۳

۱۷/۴/۵/۱. تبصره: به عنوان مثال نباید گفت: «فقط ۲۰ سال و هر داوطلب فقط مقدار اجاره را اعلام کند»؛ یا نباید گفت: «فقط اجاره‌ی سالانه ۱۰ میلیارد و هر داوطلب فقط حق دارد تعداد سال را اعلام کند». بلکه بهتر است دامنه را باز بگذاریم بین ۱۵ تا ۲۵ سال و در عین حال اعلان کنیم که مثلاً «هر یک سال بیشتر برای بخش عمومی، هم ارزش است با ۱۰۰ میلیون تفاوت در اجاره‌ی سالانه». در این شرایط هر داوطلب، بهترین نقطه‌ی توانایی خودش را پیشنهاد می‌دهد و دستگاه براساس کمترین ارزش پرداختی خود بهترین گزینه را از میان پیشنهاد انتخاب کند.

۱۷/۴/۶. اعطای فرصت برای ارائه‌ی پیشنهادهای فنی و مالی هر سرمایه‌گذار دارای توان ضمن ادامه‌ی فرصت پرسش و تشریح مفروضات به صورت شفاف و رقابتی تا حصول اطمینان از این که موضوعی مبهم و موثر بر ارائه‌ی پیشنهاد وجود ندارد و عرفا بهانه‌ای برای مبهم ماندن موضوعات وجود ندارد.

۱۷/۴/۷. دریافت پیشنهادهای هر سرمایه‌گذار دارای توان در گزینه یا گزینه‌های مورد نظر وی در مهلت مقرر.

۱۷/۴/۸. با انقضای مهلت، بلافاصله ارزیابی شکلی و محتوایی کلیه‌ی پیشنهادهای دریافت‌شده با کنترل حداقلی از تضمینات لازم (طبق آیین‌نامه‌ی تضمین معاملات مشارکت عمومی و خصوصی).

۱۷/۴/۹. بررسی مشخصات فنی و تعیین پیشنهادهای قابل‌قبول یا مردود از حیث فنی، با معیارها و روش اعلان‌شده در اسناد مناقصه طبق قواعد زیر:

۱۷/۴/۹/۱. قابل‌قبول بودن مشخصات محصول تحویلی اعم از خروجی‌های اصلی و مطلوب یا خروجی‌های ناخواسته و نامطلوب مثل مشخصات پساب و پسماند خروجی و ... (بویره در گزینه‌های متکی به ایده‌های تازه)

۱۷/۴/۹/۲. صحت برنامه‌های زمانی «عملیاتی» و «مالی» و سازگاری آنها با یکدیگر،

۳ تبصره: به عنوان مثال نباید گفت: «فقط ۲۰ سال و هر داوطلب فقط مقدار اجاره را اعلام کند»؛ یا نباید گفت: «فقط اجاره‌ی سالانه ۱۰ میلیارد و هر داوطلب فقط حق دارد تعداد سال را اعلام کند». بلکه بهتر است دامنه را باز بگذاریم بین ۱۵ تا ۲۵ سال و در عین حال اعلان کنیم که مثلاً «هر یک سال بیشتر برای بخش عمومی، هم ارزش است با ۱۰۰ میلیون تفاوت در اجاره‌ی سالانه». در این شرایط هر داوطلب، بهترین نقطه‌ی توانایی خودش را پیشنهاد می‌دهد و دستگاه براساس کمترین ارزش پرداختی خود بهترین گزینه را از میان پیشنهاد انتخاب کند.

۱۷/۴/۹/۳. حسب مورد و در صورت لزوم: مشخصات لوازم مصرفی، مواد اولیه، مصالح ساختمانی، تجهیزات غیرمنقول اعلام شده و شاید تجهیزات و ماشین‌الات منقول و کفایت ساختار اجرایی و کارکنان کلیدی پیشنهادی.

۱۷/۴/۱۰. بررسی شرایط مالی به شرح زیر:

۱۷/۴/۱۰/۱. فقط پیشنهادهای مالی که از حیث فنی پذیرفته شوند، قابل بررسی مالی هستند.

۱۷/۴/۱۰/۲. رعایت تمامی مبانی مقرر در چارچوب نهایی مدل‌های مالی الزامی است و در غیر

این صورت مدل مالی قابل قبول نیست،

۱۷/۴/۱۰/۳. مقایسه‌ی پیشنهادهای مالی قابل قبول با روش همسنگ‌سازی مقرر شده،

۱۷/۴/۱۱. انتخاب و اعلان برنده‌ی اول و دوم. با اجازه‌ی بررسی و تدقیق نکات مندرج در پیشنهاد مالی

در صورت شباهت یا نزدیکی زیاد دو پیشنهاد و ضرورت اصلاح محاسبات با حفظ صرفه و صلاح ملی و بدون اعطای امتیاز تازه به برندگان.

۱۷/۴/۱۲. بلافاصله آغاز دوره‌ی پیش‌برد با امکان مهندسی ارزش دوره‌ی اجرا برای بهبودهای فنی و اجرایی.

تبصره ۱: خدمات بخش خصوصی در قراردادهای مشارکت شامل انواع خدمات از جمله نگهداری پیشگیرانه و تعمیرات موردی، تأمین منابع مالی و حسب مورد بهره‌برداری، طراحی، ساخت، احداث، بازسازی و اقدامات مشابه است.

تبصره ۲: الزامات بخش عمومی در تأمین منابع مالی (موضوع ماده‌ی ۱۰ قانون برگزاری مناقصات) شامل تعهدات غیرمالی نیز هست.

تبصره ۳: سازمان با همکاری وزارت اقتصاد و اتاق بازرگانی، آیین‌نامه‌های اجرایی قانون برگزاری مناقصات را طبق فرایند فوق برای سه سطح طرحهای مشارکت (پروژه‌های خرد، معمولی و کلان) بازنگری می‌کند و به تصویب هیأت وزیران می‌رساند.

تبصره ۴: وزارت صنعت معدن و تجارت مکلف است ظرف ۴ ماه سامانه ستاد را برای تشکیل قراردادهای مشارکت آماده و متناسب بسازد.

۱۷/۵. طرف عمومی مکلف است که در اسناد ارجاع کار و قرارداد، به برون‌داد یا کارکردهای پروژه تأکید و تصریح کند و دیگر متغیرها، فرایندها یا چگونگی تأمین کارکردها و برون‌دادها را محدود نکند تا امکان و احتمال کسب بیشترین ارزش (کمترین قیمت متناسب با مرغوبیت) را افزایش دهد؛ مگر آنکه محدودیت فرایند ارایه‌ی

۴. ماده ۱۲ (اصلاحی ۱۴۰۳، ۰۳، ۰۹) - فرآیند ارجاع کار قراردادهای سرمایه‌گذاری و مشارکت موضوع این آیین‌نامه، بر اساس مناقصه (مزایده) سرمایه‌گذاری و مشارکت به صورت دوحملای (اعم از عمومی یا محدود) بر اساس کمترین ارزش پرداختی (نسبت داده به ستانده) شهرداری/دهیاری یا بیشترین ارزش دریافتی (نسبت ستانده به داده) شهرداری/دهیاری در زمان حال تعیین می‌شود.

تبصره ۱ - فرایند انجام مناقصه (مزایده) سرمایه‌گذاری و مشارکت و بررسی، تأیید و تصویب آن، توسط کمیسیون معاملات شهرداری با ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها توسط کمیته فنی بازرگانی سرمایه‌گذاری و مشارکت شهرداری انجام می‌شود.

تبصره ۲ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است در سامانه ستاد، بستر مناسب را برای اجرای فرایند مناقصه (مزایده) طرح‌های سرمایه‌گذاری و مشارکت شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ایجاد نماید.

تبصره ۳ - در صورتی که در مدت مقرر پیشنهاد رسیده باشد، کمیسیون معاملات شهرداری تشکیل و پیشنهادهای رسیده را اعم از اینکه یک مورد یا بیشتر باشد، رسیدگی و مناسب‌ترین پیشنهاد را طبق شرایط مندرج در اسناد مناقصه (مزایده)، به تشخیص کمیسیون معاملات شهرداری انتخاب می‌کند.

تبصره ۴ - در صورتی که هیچ‌گونه پیشنهادی ارائه نشده باشد یا هیچ یک از پیشنهادهای رسیده با نظر کمیسیون معاملات شهرداری، مناسب تشخیص داده نشوند، مناقصه (مزایده) تجدید می‌شود.

روش کالا و خدمت در گزارشهای مشارکت‌پذیری قبلاً اثبات و اعلام شده‌باشد و فرصت پرسش و پاسخ نسبت به آن نیز قبل از درج در فهرست دعوت داده شده‌باشد.

۱۷/۶. در اسناد مناقصه موارد زیر الزاماً باید تشریح شود:

۱۷/۶/۱. استانداردهای قابل‌پذیرش،

۱۷/۶/۲. تمام مشخصات محصولات (اعم از کلیه کالاها و خدمات) از حیث کمی و کیفی و زمان،

نحوه، یا آهنگ تحویل و نیز ملاحظات فنی و اجرایی،

۱۷/۶/۳. تمام مشخصات محصولات (اعم از کلیه کالاها و خدمات) از حیث کمی و کیفی و زمان،

نحوه، یا آهنگ تحویل و نیز ملاحظات فنی و اجرایی،

۱۷/۶/۴.

۱۸. در پروژه‌های نیمه‌تمام، پیش از قطعیت قرارداد مشارکت، قراردادهای قبلی تعیین تکلیف می‌شوند. مسئولیت تعهدات و بدهی‌های قبلی پروژه بر عهده طرف عمومی است و امکان لحاظ این مطالبات در مدل مالی بعنوان آورده طرف خصوصی وجود دارد.

۱۹. **اصلاح قراردادهای پیشین:** برای اصلاح مصوبات هیئت وزیران و تغییر در قراردادهای سرمایه‌گذاری و

مشارکتی که قبل از تصویب این آیین‌نامه منعقد شده‌اند، تأیید سازمان الزامی است. سازمان موظف است ظرف مدت سه ماه، با مشارکت شورای هماهنگی و دستورالعمل نحوه بررسی و تأیید این اصلاحات را تدوین و ابلاغ نماید.

۱۹/۱. تبصره - سازمان موظف است گزارش عملکرد اجرای این ماده را به صورت سالانه به هیئت وزیران ارائه نماید.

۲۰. **سامانه تدارکات الکترونیکی دولت:** وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با هماهنگی سازمان،

ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، زیرساخت‌های لازم برای انجام کلیه فرآیندهای ارجاع کار مشارکت عمومی - خصوصی را در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت ایجاد نماید. این زیرساخت باید امکان مدیریت یکپارچه فرآیندها، از مرحله فراخوان تا انعقاد قرارداد را فراهم آورد. طرف عمومی موظف است پس از اعلام آمادگی سامانه توسط سازمان، تمامی فرآیندهای ارجاع کار را فقط و فقط از طریق این سامانه انجام دهد. سازمان باید دستورالعمل نحوه استفاده از سامانه را تدوین و پس از تأیید انطباق آن با قوانین و مقررات، به طرف‌های عمومی ابلاغ نماید.

فصل چهارم: مقررات تکمیلی

۲۱. **الزام به گشایش اعتبار اسنادی:** دولت مکلف است به منظور گشایش اعتبار اسنادی برای ایفای تعهدات

آتی طرف عمومی (مطالبات طرف خصوصی)، اسناد خزانه‌ای اسلامی در اختیار بانک گشاینده‌ی اعتبار اسنادی^۵ قرار

۵ برای هزار میلیارد تومان ماهانه به بانکی که بازمی‌کند (Operational Bank) حدود ۶۰۰ میلیون تومان پرداخت می‌شود.

صد میلیارد تومان ماهی ۶۰ میلیون تومان

حدود نیم در هزار مبلغ ناخالص کل ال‌سی

شش در هزار سالانه

شش درصد طی ۱۰ سال در نگاه اول می‌آید روی مبلغ اما در عمل رغبت و تخفیف را سبب می‌شود.

دهد. این اسناد پیش از سررسید تعهدات طرف عمومی، قابلیت نقدشوندگی ندارد و در صورتیکه طرف عمومی تعهدات خود به بانک گشاینده‌ی اعتبار اسنادی را در سررسید و شرایط مقرر قراردادی ایفاء نکند، این اوراق به میزان تعهدات ایفان‌شده‌ی طرف عمومی و با سررسید کمتر از یک سال قابلیت فروش در بازار ثانویه اوراق بهادار دولت را دارند. این اوراق به میزان تعهدات ایفا نشده‌ی دولت در برابر بانکها، در همان سال جزو سقف مجاز انتشار انواع اوراق مالی اسلامی لحاظ خواهند شد.

۲۲. روشهای تأمین مالی و شرایط حمایت یا مشارکت مالی طرف عمومی:

۲۲/۱. طرف عمومی می‌تواند برای توجیه مالی پروژه، در دوران احداث قرارداد مشارکت، پس از تکمیل آورده‌ی سهم طرف خصوصی، منابع مالی را از طریق اعتبار اسنادی به طرف خصوصی بپردازد. طرف عمومی می‌تواند حداکثر تا سی درصد (۳۰٪) برآورد اولیه سرمایه مورد نیاز برای تکمیل پروژه، مندرج در مدل مالی قرارداد را به صورت مقطوع (به استثنای تعدیل ناشی از تورم پیش‌بینی نشده در مدل مالی) بابت تأمین بخشی از هزینه‌های سرمایه‌ای پروژه یا تملک زمین که باید قبلاً در اسناد مناقصه اعلام شده‌باشد، به عنوان کمک برای توجیه مالی پروژه منظور نماید. این حمایت متناسب با پیشرفت فیزیکی و مالی قرارداد مشارکت از محل اعتبارات مشارکت تأمین می‌شود.

۲۲/۲. برای دوره‌ی زمانی بهره‌برداری پروژه نیز پیش‌بینی سازوکارهای مناسب در اسناد مناقصه (از قبیل پرداخت مابه‌التفاوت بهای محصول، به منظور توجیه مالی پروژه) به عنوان تعهدات طرف عمومی امکان پذیر است.

۲۲/۳. طرف عمومی مجاز است از محل درآمدهای اختصاصی و منابع داخلی خود و فروش اموال و دارایی‌ها، برای مشارکت‌پذیری پروژه، کمک مالی نماید.

۲۲/۴. طرف عمومی مجاز است امکان بهره‌گیری از خطوط اعتباری، تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) و تسهیلات ارزی مؤسسات مالی توسعه‌ای و بانک‌های بین‌المللی برای تأمین مالی قرارداد مشارکتی را فراهم نماید. در اجرای ماده (۲۸) قانون ضمانت‌نامه دولتی برای تأمین مالی پروژه صادر می‌شود.

۲۲/۵. مؤسسات مالی، اعتباری و بانک‌ها موظفند مجموعه درآمدها و عواید پروژه‌های مشارکتی، به همراه تضامین ارائه شده توسط طرف عمومی و سازمان را به عنوان تضمین‌های معتبر برای اعطای تسهیلات به طرف خصوصی بپذیرند. طرف عمومی می‌تواند اموال پروژه، شامل عرصه و اعیان را به عنوان وثیقه قرار داده و حق جانشینی نهاد مالی را در صورت قصور طرف خصوصی به رسمیت بشناسد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان موظفند ظرف مدت دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، دستورالعمل جامع تأمین مالی پروژه‌های مشارکتی از طریق نظام بانکی را تدوین و ابلاغ نمایند.

۲۲/۶. مؤسسات مالی، اعتباری و بانک‌ها موظفند مجموعه درآمدها و عواید پروژه‌های مشارکتی، به همراه تضامین ارائه شده توسط طرف عمومی و سازمان را به عنوان تضمین‌های معتبر برای اعطای تسهیلات به طرف خصوصی بپذیرند. طرف عمومی می‌تواند اموال پروژه، شامل عرصه و اعیان را به عنوان وثیقه قرار داده و حق جانشینی نهاد مالی را در صورت قصور طرف خصوصی به رسمیت بشناسد. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان موظفند ظرف مدت دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، دستورالعمل جامع تأمین مالی پروژه‌های مشارکتی از طریق نظام بانکی را تدوین و ابلاغ نمایند.

۲۲/۷. طرف خصوصی می‌تواند پس از اخذ تأییدیه طرف عمومی، با استفاده از ابزارهای متنوع بازار سرمایه و توثیق دارایی‌های فیزیکی، درآمدها و عواید آتی پروژه، نسبت به تأمین مالی اقدام نماید. سازمان بورس اوراق

بهادار و سازمان موظفند ظرف دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، دستورالعمل جامع تأمین مالی پروژه‌های مشارکتی از طریق بازار سرمایه را تدوین و ابلاغ نمایند. این دستورالعمل باید شامل انواع اوراق قابل انتشار، شرایط پذیرش، نحوه ارزش‌گذاری و سازوکارهای تضمین بازدهی باشد.

۲۲/۸. در مواردی که آورده طرف عمومی (اعم از نقدی و غیرنقدی)، قرارداد مشارکت و تضامین مربوطه به عنوان وثیقه تسهیلات قرار می‌گیرد، پرداخت تسهیلات باید به صورت مرحله‌ای و متناسب با پیشرفت فیزیکی و مالی پروژه انجام شود. همچنین، پرداخت هر مرحله از تسهیلات منوط به اثبات سرمایه‌گذاری متناظر توسط طرف خصوصی خواهد بود. نهاد مالی باید سازوکار نظارتی مؤثری برای اطمینان از مصرف صحیح تسهیلات در پروژه طراحی و اجرا نماید.

۲۲/۹. در هر صورت هرگونه حمایت یا مشارکت مالی و غیرمالی طرف عمومی، باید با ذکر شناسه‌ی رهگیری فرایند (شرف) قرارداد مشارکت ثبت، تقویم یا ارزشگذاری شود و با محاسبه‌ی نرخ تنزیل مقرر با مجموعه‌ی آورده‌های بخش عمومی جمع شود و کلیات حسابداری آن در دسترس عموم قرارگیرد.

۲۳. **مالکیت درآمدهای پروژه:** درآمدهای پروژه، مطابق قرارداد مشارکت، بدون نیاز به گردش خزانه‌داری کل کشور تا استهلاك کامل سرمایه و سود آن، متعلق به طرف خصوصی است.

۲۴. **نرخ محصول (کالا یا خدمات) حاصل از پروژه:** در اجرای بند (الف) ماده (۲۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، بهای محصول پروژه در قرارداد مشارکت طبق مدل مالی برنده در مناقصه (منضم به قرارداد بوده) و از شمول تعرفه‌گذاری مندرج در قوانین و مقررات مستثنی است.

۲۴/۱. در صورت تعیین قیمت تکلیفی، دخالت در نظام تعرفه‌گذاری و یا جلوگیری از دریافت تعرفه برای بهای محصول پروژه، با درخواست طرف خصوصی، دستگاه مرکزی پیشنهاد جبران را به سازمان ارسال و سازمان درخواست را بررسی و مابه‌التفاوت مربوطه را بر مبنای مدل مالی منضم به قرارداد مشارکت و جریمه آن - به میزان تعدیل شده به نرخ تورم - از سرجمع اعتبارات منابع بودجه کل کشور طرف عمومی، تخصیص می‌دهد. ۲۴/۱/۱. در شرکت‌های دولتی، خزانه‌داری کل کشور مکلف است اعتبار مذکور را با درخواست سازمان از حساب شرکت دولتی پرداخت نماید.

۲۴/۲. طرف عمومی و مصرف‌کننده کالا و خدمات پروژه حسب مورد در صورت خودداری از پرداخت بهای محصول، مکلف به پرداخت اصل بهای محصول و جریمه آن، به میزان تعدیل شده به نرخ تورم در روز پرداخت در وجه طرف خصوصی هستند.

۲۴/۳. در پروژه‌های مرتبط با خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات، کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی موظف است حداکثر ظرف یک ماه بعد از ارائه درخواست طرف عمومی، مبنای و مفروضات تعرفه خدمات پروژه را قبل از نخستین فراخوان ارجاع کار تعیین نماید. در صورت عدم تعیین مبنای یادشده در مهلت تعیین‌شده، طرف عمومی می‌تواند بر اساس مدل مالی و مفروضات تعرفه، مناقصه را برگزار نماید. درآمد طرف خصوصی در این پروژه‌ها به حساب خزانه‌داری کل کشور که به همین منظور به نام پروژه افتتاح می‌شود، واریز می‌گردد و معادل صددرصد (۱۰۰٪) آن به عنوان سایر منابع طرف عمومی پس از درخواست وجه در اختیار طرف عمومی قرار می‌گیرد و برداشت از حساب بانکی مذکور با دو امضای رییس یا بالاترین مقام طرف عمومی یا مقام مجاز از طرف وی و ذی‌حساب یا بالاترین مقام مالی طرف عمومی، مجاز است.

۲۴/۳/۱. در صورتیکه طرف عمومی شرکت دولتی باشد، درآمد طرف خصوصی به حساب اختصاصی مربوط در خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.

۲۴/۴. بهای محصول دریافتی از کاربران پروژه و تغییرات آن بر اساس الگوی مالی برنده در مناقصه تعیین می‌شود و نیازی به ابلاغ آن توسط طرف عمومی، دستگاه مرکزی یا هر نهاد دیگری نیست.

۲۴/۵. طرف عمومی می‌تواند در گزارش مشارکت‌پذیری، کل بهای نرخ محصول را بر اساس شاخص مرکز آمار تعدیل‌پذیر فرض نماید.

۲۵. پوشش بیمه‌ای مسئولیت‌های قراردادی: طرف عمومی مجاز است کلیه مسئولیت‌های مدنی، محکومیت‌های مالی (به استثنای جزای نقدی) و خسارات دادرسی علیه مسئولان و مجریان خود در قرارداد مشارکت را، اعم از مسئولیت‌های جمعی یا انفرادی، نزد شرکت‌های بیمه دارای مجوز از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بیمه نماید. این بیمه‌نامه‌ها باید به نحوی تنظیم شوند که تمامی هزینه‌ها و خسارات احتمالی را پوشش دهند. همچنین این بیمه‌نامه‌ها به عنوان وثیقه در دادگاه‌ها قابل پذیرش خواهند بود. طرف عمومی همچنین مجاز است حق الوکاله دفاع از دعاوی مطروحه علیه مسئولان و مجریان خود را از محل اعتبارات خود تأمین نماید. سقف پوشش بیمه‌ای باید متناسب با حجم و ریسک‌های پروژه تعیین شود.

۲۶. مشوق‌های مالیاتی: در اجرای ماده (۴۱) قانون، درآمدهای پروژه‌های مشارکتی از مشوق‌های مالیاتی زیر برخوردار می‌باشند:

۲۶/۱. مشوق‌های موضوع جزءهای (۱) و (۲) بند «ث» ماده (۱۳۲) قانون مالیات‌های مستقیم،

۲۶/۲. مشوق‌های موضوع ماده (۳۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور،

۲۶/۳. مشوق‌های مربوط به آورده نقدی اشخاص حقیقی و حقوقی مطابق ماده (۱۳۸) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم،

۲۷. معافیت‌های مالیاتی زنجیره تأمین: نظام مالیاتی و عوارض در زنجیره تأمین پروژه‌های مشارکتی به شرح زیر اجرا می‌شود:

۲۷/۱. عرضه و فروش محصول پروژه در درون زنجیره تأمین، به استثنای فروش نهایی به خارج از زنجیره، مشمول محاسبه و درج مالیات و عوارض در صورت‌حساب نمی‌باشد.

۲۷/۲. یارانه‌های پرداختی دولت به شرکت‌های زنجیره در محاسبه مالیات و عوارض ارزش افزوده منظور نمی‌گردد.

۲۷/۳. مالیات و عوارض پرداختی بابت خرید نهاده‌ها، با رعایت سایر مقررات، به طور کامل به عنوان اعتبار مالیاتی پذیرفته شده و توسط سازمان امور مالیاتی کشور به شرکت پروژه یا طرف خصوصی مسترد می‌گردد. این اعتبار قابل تسهیم به بخش معاف و غیرمعاف نخواهد بود.

۲۷/۴. تبصره (۱) - سازمان امور مالیاتی موظف است دستورالعمل اجرایی این بند را ظرف مدت سه ماه تدوین و ابلاغ نماید.

۲۷/۵. تبصره (۲) - طرف‌های عمومی و خصوصی موظفند اطلاعات مربوط به معاملات زنجیره تأمین را در سامانه مؤدیان مالیاتی ثبت نمایند.

۲۸. **تسهیل در امور بیمه‌ای:** سازمان تأمین اجتماعی مکلف است با هدف تسهیل امور پروژه‌های مشارکتی، حق بیمه کارکنان را فقط بر مبنای فهرست کارکرد واقعی محاسبه نماید. این سازمان موظف است حداکثر ظرف دو ماه پس از دریافت درخواست طرف خصوصی، نسبت به صدور مفاصاحساب اقدام نماید. سازمان تأمین اجتماعی حق بازرسی و کنترل درستی فهرست‌های ارائه‌شده را در هر زمان خواهدداشت و طرف خصوصی مکلف است شرایط لازم برای انجام بازرسی توسط کارشناسان معرفی‌شده را فراهم‌نماید. در صورت مشاهده هرگونه مغایرت، موضوع باید ظرف یک ماه به طرف خصوصی اعلام و فرصت اصلاح داده شود.

۲۹. **مدیریت درآمدها و منابع:** درآمدهای طرف عمومی که از اجرای احکام این آیین‌نامه حاصل می‌شود، پس از واریز به حساب‌های قانونی مربوطه، با اولویت‌بندی مشخص به موارد زیر اختصاص می‌یابد:

۲۹/۱. تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای،

۲۹/۲. ارائه تسهیلات و وجوه اداره‌شده،

۲۹/۳. پرداخت یارانه سود به پروژه‌های مشارکتی همان طرف عمومی،

۳۰. **توانمندسازی و ظرفیت‌سازی:** سازمان و طرف عمومی موظفند برنامه جامع آموزش و ظرفیت‌سازی را با مشارکت اتاق ایران و شورای هماهنگی و با همکاری مؤسسات آموزشی، پژوهشی و دانشگاه‌ها تدوین و اجرا نمایند. این برنامه باید شامل آموزش‌های تخصصی در زمینه مدیریت و راهبری پروژه‌های مشارکتی، روش‌های نوین تأمین مالی، مدیریت ریسک و ارزیابی پروژه‌ها باشد. برنامه‌های آموزشی باید به صورت مستمر به‌روزرسانی شده و نتایج آن ارزیابی گردد.

۳۱. **ارزش‌گذاری پروژه‌ها:** سازمان خصوصی‌سازی موظف است دستورالعمل جامع تعیین ارزش پروژه‌های مشارکتی که مالکیت آنها به طرف خصوصی منتقل می‌شود را حداکثر ظرف مدت دو ماه تدوین نماید. این دستورالعمل باید شامل روش‌های ارزش‌گذاری، معیارهای ارزیابی و نحوه به‌روزرسانی ارزش‌ها باشد و پس از تأیید سازمان ابلاغ گردد.

این آیین‌نامه در ۳۱ ماده به تصویب رسیده‌است و ...